

MAGYAR KURIR

Bétsből, Januárus' 15-dikán: 1818.

Nagy Britannia.

A' Királynak lelki 's testi állapotjáról ilyen környűállásos tudósítás volt legközelebb a' közönséges levelekben téve, egy Londonban költ írás után: Az a' hír, hogy a' Király mind szemcinek világotól, mind pedig füleinek hallásától megfosztatott volna, egyátaliban nem igaz. Sőt inkább mintha csak látásának fogyatkozását hallásának tökéletességével akarta volna kipótolni a' Gondviselés, ő Felsége igen jól hall. Mikor tsendes lélek állapotban van, tsupa járásokról nem csak azokat meg tudja esmerni, a' kik hozzá közelítnék, de még azokat is, a' kik előtte elmennek, úgy hogy nevéken szólítja őket. Minthogy csak kevés személynék szabad hozzá menni; tehát rendszerént az a' mulatsága, hogy azokat nevéken szóllogatja, a' kik előtte elmennek. Ő Felségének életmódja minden erőtlensége, és korossága mellett is úgy megy most is, mint az előtt. Korán kel fel; 8 órákor fölöstökömből; 1 órákor ebédel, és mikor gondolkozó tehettsége tsendesen van, maga szabja ki, mit akar enni. A' legfelsőbb Pázi (nemes ifju), a' fő-orvossal együtt tessik szüntelen mellette a' szolgálatot. Szobájához közel egy befedett folyosó van, hogy abban fel 's alá sétálhasson; de mostanában nem vette semmi hasznát, mivel a' mint maga mondja, semmi gyönyörűséget nem talál benne, szeme világának fogyatkozása miatt. 15 szobákban lakik mindössze a' mellette lévő szolgálatottevő sze-

mélyekkel együtt. Mikor a' Királyné *Windsorban* van, rendszerént reggeli 10 óra tájban szokta ötet *Willis* Doctorral kísértetve meglátogatni. Egy írásban e' következendő historiátka van róla elő adva. A' Királyt egyszer a' vadászaton éppen akkor lepi meg egy szörnyű nagy fergeteg, mikor éppen a' társaságától ő Felsége egy kevésse eltávozott. Tévedtében egy paraszt kalyibára akadt, mellýnelt a'jtaján bekopogatván, midőn belépett volna, látta, hogy a' parasztnak a' leánya a' tűz mellett ludat pirit, de nem nyárson, hanem egy kötél darabon. A' Király addig tölti a' leányal az időt, hogy egyszer haza jön maga a' paraszt. Ez ő Felségét mindjárt megesmervén, tiszteletét minden módon ki akarja mutatni. A' Király barátságosan bánt vele, és mikor elment 5 Gvineét hagyott a' tűzhelyen, hogy azon a' paraszt venne nyársot magának.

* * *

Hone urra a' Politikai Kátekchizmus írásáért nagyon rá ríjjasztottak. Ambár az ellene indított per reá nézve nagyon kedvezően ütött is ki, az Erküttek törvényszéke minden vád és büntetés alól feloldozván ötöt, ebből a' szemponthol, hogy nem istenkáromlás volt az ő trélya, hanem hogy a' szent dolgoknak palástja alatt a' Ministereknek adná tudokra hibáikat, és kötelelességeiket; mindazáltal mind e' mellett is, hogy a' keletzéből egészen kifejthesse magát, nem csak égtől földtől menti magát, hogy ártatlanul esett a' hibába, és hogy könyvét híre

*)C

nélkül hirdették-ki, hanem még fogadó-sokot is tesz, nevezetesen hogy soha többé hasonló munkát nem fog írni, sőt még polgártársait is megintí, hogy sem a' Szent Irásnak, sem az Anglicana Vallási felekezetnek az Istentiszteleten követni szokott rendtartásait soha ne parodiázzák.

* * *

A' Portugalliai Követ Gróf *Palmella*ának Londonból Párisba való menetele és más hasonló környülállások olyan gondolatokra és hírekre adtak Londonban alkalmatosságot, hogy Spanyol Ország és Portugallia között új egyenetlenség támadott, vagy legalább a' régi ismét feléledt. Ennek a' szóbeszédnek, ámbár igen gyenge fundamentumon épült is az, mindazáltal az a' következése lett, hogy a' pénz-váltóhelyen a' közönséges pénzeknek betsek alább szállott. A' *Courier* nevü újság erről a' dologról így szöll: „Némellyek a' közönséges pénzek betsének leesését a' Spanyol és Portugalliai Udvar közt származott egyenetlenségeknek tulajdonítják. Azt mondják ezek, hogy Lord *Castlereagh* egymás után több napokon szüntelen közönséges leveleken dolgozott, és hogy Gróf *Palmella* azért ment el Párisba, minthogy ott tartatnak ezen két Udvarnak egymással való dolgai felett az alkudozások.“ — A' mi azt illeti, hogy Lord *Castlereagh* holmi irásokon dolgozott, az igen könnyen megeshetett annélkül, hogy azoknak valami háborus dolog lett volna a' tárgyak. Ilát nem dolgozhatott-e p. o. a' Cabinetumi Tanácsban tsak nem régiben elvégzett tárgyakon? Sőt bizonyos, hogy Dec. 24-dikén a' Britanniai Udvarnak az Austriai Udvarnál lévő Követével Lord *Stewart*al azért ment *Brighton*ba, hogy azokat a' Regens Printznek elejébe terjesztésse. Gróf *Palmella* is elmehetett Párisba annélkül, hogy ebből valami nyughatatlanságot okozható következést kellene

húzni. Hiszen ez a' dolog az 5 nagy Szövetséges Hatalmasságoknak elintézésére van bizva, a' kiá bizonynyal inkább a' békesség helyre állításán, mint a' két szoban forgó Udvarnak összehahoritásán iparkodnak.

* * *

Wight szigetén a' múltt hónap 9-dikén igen szerentsétlenül duellalt két Katonatiszt. Az egyik Major *Lockyer*, a' másik *Cochrane Sutton* hadnagy volt. Mindketten a' *Grace* nevü hajón voltak, és *St. Tamás* felé utaztak. 9-dikben kishállottak a' szárazra, és vígan voltak. A' Major ezen vígasságnak közepette egyszer azonban tsak felpattan, és a' Hadnagynak tréfás kifejezéseit sértésre magyarázván, egyszeribe egy pár pisztolyra kihívja ötet. A' Hadnagy mentette magát, hogy tzielja éppen nem volt ötet megsérteni, és hogy kész magát alkárhól a' vad alól kitisztítani, lövést pedig egyáltalában nem fog fenni. A' Major ezzel nem gondolván, fogja a' pisztolyt, és a' szerentsétlen fiatal ember keresztül lövi. Mind ő mind a' két Secundánsok mihel t megesett a' szerentsétlenség, egyszeribe ellillantottak. A' holtest-megnöző törvénytudók mind a' hármat bünyösnek találta. A' megholtnak secundánsát már he is fogták.

* * *

A' minap egy Anglus ifjú úgy adta-ki magát, hogy bizonyos *Devereux* nevü embernek örökösévé lévén, igen nagy kintsre tett szert, mellyet már osztott is szerte széllyel, némelly részit az Altyának, másikat testvérjének, harmadikat másnak rendelvén. Most már kishült, hogy ez az Anglus Croesus nem volt egyéb, álnok tsábítónál, és hazugnál. Olly ravaszúl tudta intézni a' dolgot, hogy törvénytudókat, bankirókat, és nagy rangú Lordokat rá tudott szedni. Egy igen igen gazdag ember személyesen elment hozzá, hogy egy 230,000 font Sterlinget

érvő jószágot eladjon neki, mellyet az ifju úr abból a' tzelből szándékozott megtenni, hogy 20 romladozott helységeknek vétele után a' *Devereux* családnak hajdan volt Paire-Grófi titulusát vissza szerezhesse. Egy igen gazdag Dáma már férjhez akart hozzá éppen meuni, mikor az ifju az alatt a' szin alatt, hogy Spanyol Országban lévő várait megnézzé, útra készül. Mikor elutazott olyan forma rendelést tett, miat a' testamentom szokott lenni, és ezt egynéhány gazdag és nagy tekintetű kalmárokkal aláíratta. Egy volt ezek között Herczeg Wellingtonnak Drágakőrossa, a' ki örül, hogy tőle az ifju drágaköveket nem vett költsön, mert azt mondja, hogy ő minden kintseit által engedte volna neki. Az ámitto kotsit lovat, Secretariust, komornyikot, és két inasokat tartott magának. Londonból való eltűnésével, gazdagságának nagysága is elenyészett. Sőt már most magáról azt sem tudhatni, vallyon Brüsszelbe vagy Párisba ment-e? Ezt a' magába nem annyira fontos dolgot leginkább azért kívántuk megemlíteni; mivel sok újságok mint különös szerentsefiát eleinte nagy lármával trombitálták a' szóban lévő álnok ifjat.

Frantzia Ország.

Bizonyos *Scheffer* nevű Irónak munkáját nem sokkal ezelőtt Párisban elvették, magát pedig mint vétkest törvénytörés elébe idézték. Munkájának címje ez: *De l'état de la liberté en France*. Az egész könyv 7 Szakaszokból áll, mellyeknek ez a' foglalatok: 1) az új népképviselestről 2) a' Szabadságnak a' Departamentumokban való állapotjáról. 3) a' Helvetziai Regimentekről. 4) a' könyv nyomtatás szabadságáról, és annak törvényes meghatározásáról. 5) a' Törvényekről politikai, és bünyös esetekben. 6) az adókról, kereskedési rendszabásokról, és a' finantziáról átallyába véve a' szabadságra való tekintetből. 7) a' Sza-

badságnak Frantzia Országban való állapotjáról más nemzeteknek szabadságával össze vetve. — Mind ezek igen nagyon tsiklandós materiák, úgy hogy ha valaha, és valahol, már ezen dolgokban, és Fr. Orzágnak mostani körülállási között ugyan vigyázva kellett volna forgatni a' pennát. *Scheffer* úr mind e' mellett is, hogy még igen ifju, erősen menti magát a' Törvénytörés előtt. Mikor azt kérdezték tőle hogy hova való, ezt felelte: ő Hollandiában született, — most már 1814-től fogva, midőn hazája Frantzia Orzágtól különszakasztatott, és ő Frantzia Országban kívánt maradni, Frantzia, — 23 esztendő, és tanuló. Erre az utolsóra nézve azt kérdezték tőle, hogy mit tanul? Ezt felelte: Semmit se. Időt halasztott megítélésére a' Törvénytörés.

* * *

Moncey Oberster, ama hasonló nevű Marsallnak a' fia igen szerentsétlen módon halt meg nem régebén. Vadászaton volt, és megtöltött puskájára támaszkodra akart egy árkot által ugrani, midőn a' puska, tsőjével éppen az Obersternek feje felé lévén fordulva, hirtelen eldurant, és az Obersternek homlokán halálos sebet ejtett. Ambár még ifju volt is ezen szerentsétlen férjfiu, mindazáltal régen és ditséretesen szolgált, úgy hogy gyász esetét familiáján kívül katona társai és minden esmerősei sajnállják.

Orosz Birodalom.

Minekutánna meghatározta volna a' Császár ő Felsőge, hogy az egyházi dolgokra és a' népmegvilágosodására egy különös Ministerium formáltassék, ez a' fontos intézet tökéletességre is hajtattott, és Titkos Tanácsos *Goliczyn* Herczeg már ilyen Ministerré ki is neveztetett.

Orvosi jegyzés.

Az a' *Schwijn* nevezetű Orosz Birodalombeli nevezetes Iró, a' ki legközelebb a' vizituti sünek, a' veszett kutya-

**)C

vagy fark asharapásából következhető veszedelemnek elhárítására való hasznát közönséggé tette, ismét egy hasonló Orvosi jegyzést közöl a' közönséggel. A' dolog nem a' maga tapasztalása, hanem tökéletes hitelt érdemlő kézből került hozzá; és ámbár még inkább csak problema forma; mindazonáltal mint megesezt történeten fundált dolog figyelmet érdemel. A' megesezt történet rövideden ebből áll: *Maldaviában egy Kischine-wi* Pápmikor még ifju volt *Kosbuschna* nevű szomszéd faluban véletlen olyan helyre talált akadni, a' hol éppen egy Kandur egy kigyóval viaskodott. Megrémülve szaladt vissza pajtásaihoz, hogy elbeszéljék nekik a' mit látott, kik azután tovább adták a' szót, úgy hogy rövid idő múlva az egész falu öszvetsődött a' szokatlan hartznak nézésére. Minnáján ezen nézők azt tapasztalták, hogy a' kannatska, mihelyt a' kigyótól rajta ejtett sebeknek fájdalmát érezte, egyszeribe egy ott nem messze lévő vadbodza bokorba szaladt. De ez a' vadbodza éppen nem az, a' mellyel a' megbülésből származó nyavalyákban szoktak élni, hanem más növény; igen méjj gyökeret szokott verni, szinte olly fehér virágokat terem, mint a' bodzafa; messziről éppen ollyan jó illatot terjeszt el, mint ez, és veres bogyoji tele vagnak nedvességgel. Ukrainában nagyon diszlik ez a' plánta, és ha valahol meggyökerezhet, ugyan munkájába kerül a' szántóvetőnek, míg tökéletesen kiírthatja ismét. Ezt a' vadbodzát a' matska lábával kikaparta, kiszopta a' gyökereinek nedvét, és azután ismét visszatért a' kigyóval való viadalnak folytatására. A' hartz tovább tartott mindössze 3 óránál, és a' kannatska több ízben szopogatta az említett bodza gyökerét. Este felé a' kigyót agyon verték, és ennél fogva vége lett a' viaskodásnak. Azután szemmel tartották a' matskát, ha nem betegszik meg, vagy fel nem puffad-é, de legkis-

sebb baja se lett neki. Vallyon tehát a' vad bodza gyöker nem szintolyan orvosság-é a' kigyómérge ellen, mint az *Allis. ma plantago* a' veszett állat marása ellen? Valósággal méltó, hogy a' Természetvizsgálók ezt a' különös környülállást ne mellőzzék-el, hanem több és figyelmetes próbáknak tevése által a' dologot lehető világosságba hozni iparkodjanak.

Spanyol Ország.

Spanyol Orzágnak 1813-dik esztendőre körülbelöl 13,000 embert kell kiállítani katonának. A' Királynak erre nézve közre bocsátott rendelkezésben igen sok ollyan kivételek elkövetetnek, mellyek az előtt szokásban voltak. Most nevezetesen a' nemeseknek is szintugy alá kell magokat a' Sorvonás alá adni, mint egyebeknek, és mint nemes katonáknak vagy kadétoknak ugy kell nekik szolgálni. Ha pedig valaki közzölök a' katona állítástól mentt akar lenni, 20,000 Reales de Vellont, vagy a' mi pénzünk szerint 2000 pengő forintot kell neki letenni. Használóképpen nintsenek többé kivéve: 1) azok a' papok, kiknek még nintsen prébendájok 2) a' Papi Szerzetekben lévő Nevitiusok 3) az Inquisitio mellett lévő tisztviselők, ha a' Királytól Diplomájok nintsen 4) a' Baccalaureusok 5) a' Szent Hermandadok Alcadjai 6) a' Tisztelőknek a' fiai 7) a' Városi katonaság 8) Azok a' juhászok vagy pásztorok (*trus humantes*), kik a' Merinos juhnyájokat a' téli legelőről a' nyárirra, és innen ismét oda visszahajtják — 9) a' talált gyermeknek a' t. Hogy liket érjen a' sors ezen mostani esztendőre 17 esztendőstől fogva 30-ig, már szeránt a' Királyi parantsolat széllyel kiüldödt. A' privilegiummal bíró Tartományoknak szabad választani, hogy sors által vagy más-ként akarják-é a' rájuk ívetett rekrutákat kiállítani.

B é t s.

Ő Cs. K. Felsége a' legfelsőbb Igas-

ségkiszolgáltatási Hivatal Vice Praesidentét *Fechtig* urat, az Alsó Austriai Appellációs Törvényszék Elölülőjévé kinevezni, ugyan a' tiszteit Méltóságnak az ezen Hivatallal együtt járó rendes fizetésén, és eddig is volt jövedelmeiá kívül még különösen 2000 f. tokból álló személyes eszterdeji pótolék fizetést rendelni méltóztatott.

Az Alsó Austriai *Landrecht* nevű Törvényszék Vice-Præsidentét 's egyszersmind a' Kereskedő 's Váltó törvényszéknek Presesét Nemes *Mosbach Leopold* urat, több esztendőktől fogva való hivszolgáltatásjáért a' Magyar Királyi Szent István Rendje kis Keresztjével méltóztatott Felsőges Urunk legfelsőbb megelegetésének jeléül megajándékozni.

Status Tanátsi eddig volt Tiszviselő Titt. *Hoffinger Károly* urat valósgos Status Tanátsi Concipistává méltóztatott ő Felsőge kinevezni.

Az Enns alatt lévő Austriai örökös Hercegségben a' Cs. K. Kormány a' múlt hónapban két fontos rendelkezést tett közönséggessé. Az elsőben a' Magyar és Gallicziai leveles dohányynak, dohány lisztnek, és pipázni való dohányynak a' vámja, misor azt külső országra kiviszik, 5 forint huszas pézre szállítatik-le mázsájától. És ez már Dec. 31. diktáskól fogva így van. — A' másodikban a' jub gyapjúnak idegen országra való kivivése nagyobb vigyázat és szorosabb rendtartások alá szorítatik. Így p. o. nem szabad sohol a' határszéltől egy mértföldnyire befelé gyapjú magazinokat felállítani, valamint ott sem, a' hol a' határhoz közel vámhivatal van. Tovább a' háknak többsége gyapjuk volna ott közelibe letéve, helyelbe tartoznak azt vitetni 3 hónap alatt. A' kivétel igen nagy vigyázat és szoros megvizsgálás alatt eskü-meg. Ha, valamely helyen helyső hábnak számára volna egy mértföldnyire a' határszéltől többsége gyapjú letéve, szükség hogy arról a' helybeli felsőségtől olyan bizonyosság legyen, mely a' határszéli vámhivatalot is vidmáltatott, különben a' gyapju confiscáltatik. Ez az utolsóbb rendelés Dec. 21. diktán köit 1817-ben.

I l l y r i a.

Éppen Karátsony előtt való este igen különös természetjelenés adta elő magát a' *Reifnitz* mellett fekvő *Orteneggi* vár körül. Ez a' vár egy derekas magosságú dombon szinte egy óra járásnyi távolságra fekszik *Reifnitz*től a' *Laibachi* úton. Este hat óra tájban volt az idő, éppen holdtölte beállásakor, midőn egy szürkés

fejérségű felhő látszott a' mondott várfelett. Sűrű köd lepte ugyan a' levegőt, mindazáltal a' tele holdnak világa elszélesztette a' setétséget. Egyszer minden várason és gondolon kívül el kezd vilámlani, 's menydörgni, és olly szörnyű nagy égháború kerekedett, hogy a' nyár közepébe is beillett volna. Az eső is megeredt, és az egész zivatar 7 órán fellyül egy fertályig tartott. Ekkor tájban rendkívül való nagy tsattanással beüt a' menykő a' várnak felső részébe oda, a' hol a' Gondviselőnek a' lakása volt. Ez éppen ekkor familiájával együtt az asztalnál ült. A' természetnek különös munkáján ök is, mint körül belől mindenek tsudálkoztak ugyan, de ingyen sem gondolták, mintha a' dolog közelebről őket illetné, hát egyszer ugyan azon szempillantásban a' szobának két egymás mellett lévő ajtaji magokban nagy hirtelenséggel felnyílnak. Az egyik ajtó a' folyosóra nyílt. Ide a' házban lévőek kinézvén, reszketve bámulnak-el, midőn egy tűzőzönt látnak ott fel 's alá hempelyegni. Ez a' Lorzasztó látás majd tsak hamar elenyészett, és minden gyulaadás okozása nélkül egyszer tsak semmivé lett, bűdös köves szagú göznél, és némelly a' pitvar fedeléről lehullott szálkákna], vagy a' falrol letöredezett malter daraboknál egyebet nem hagyván maga után. Szerentsére sohol sem gyujtott ez a' leirtt különösségeket okozott menykő, hanem a' fellállalon által egy nagy ebédliaszobán keresztül ment le felé egy pitvaron lévő ablaknak a' tsuttsán; mint ezt a' ház' tsupa köből rakott falán ejtett megrongyolásokból látni lehetett azután. Még egy-néhányot villámlott ezután, és végtere egészen megszűnt a' zivatar, 's az ég kiderült, míg éjféltájban, dél és nyugot közt eső táj felől igen nagy szélvész jöven az eső ismét megeredt, és reggeli 4 óráig tartott; másnap a' Nap vérszin pirossággal jött-fel. *Laibachban* is derekas zivatar, és nagy villámlás volt Dec. 23. diktán este.

Hazai Dolgok és egyéb Törlések.

Magyar Ország.

*H. Bős-örmény városából Decem-
ber 29-dikén 1817.*

Ezen folyó hónapnak 7-dikén házassági Jubileuma tartatott nállunk Városunk Senatora N. *Kis Varga János* úrnak, 's Hitvese N. *Szabó Sára* Asszonynak, a' melly napon éppen a' Reformationnak Százados Innepét szenteltük, a' szerént, a' mint azt a' Fels. Kir. Kegyelmes Engedelem mellett a' Fő Tiszteletű Superintendencia határozta. A' nevezett házasságok, tisztos vénségben, tartós egészségben érték-el házassági életeknek 50 esztendejét; számláltak 13 magzatokat, kik közzül egyik Nemes Városunknak mostani igen érdemes Fő Hadnagyja, Titt. *Kis Varga Dániel* úr, — ki egyzersmind Districtualis Ord. Assessor is, — másik, Eskütt *Kis Varga Sámuel* úr. — Vagynak 10 élő Unokáik, és 2 Unoka gyermekeik. — A' nevezett Senator úr még most is olly erővel bír, hogy minden napokon tellyes mértékben tellyesítheti 's tellyesíti is hivatalos kötelességeit, — még az öröm-apa tántzol is gyors lábakkal járta hitvesével a' mondott jeles napon. Szép beszédet tartott azon alkalmatossággal első predikátorunk TT. *Nagy István* úr, — elmésen megmutatván, miben határozódik a' szeretet a' gyermekekbe, az ifjakba, és a' vénekbe, és minémü változásokon megy által az említett emberi korokban, — minémü a' szülési szeretet a' gyermekek eránt, — minémü a' jó gyermekeké a' szülék eránt? — Végre ezen megöszült tisztos párokat öszve eskette, azon Hitformával, melly mindeneket arra emlékeztet, hogy az emberi kornak ezen idejében főképpen abban határozódik a' házassági élet, hogy az, az Isten ditsőségére, és a' jó példadásra szolgáljon. — Ezen Solemnitást

szakaszonként ágyú kövések, és öröm élyen!! kiállítások díszesítették; — a' jubiláltt párok pedig számos vendégeiket gazdagon megvendégelték —

A' Nemes Hajdú Kerületben Vámos Pértsen talaltatik egy 4 esztendős leányka, kinek magossága 3 lábnyom, és 5 Czoll. — Testének külső és belső állapotját minden tekintetben úgy lehet gondolni, mint a' minémü alkottatása vagyon egy 18 esztendős leánynak, — mint mind ezeket a' Districtualis Ord. Physicus úr bizonyítja, a' kinek hivatalos kötelességévé tétetett a' felsőbbség által az említett leánykának nevelkedésére való szoros felvigyázás, és az arról való fél esztendei Hivatalos Jelentés.

S l a v o n i a.

A' múltt esztendőben Mártiusnak 25-dikán egy *Mallier* nevü kis faluban a' Gradiskai Határszéli katonakerületben az országútról egy helyen szekérutat vágta-he a' Rassoni völgy felé. Egy *Gaspovich* nevezetü embernek a' felesége, a' mint a' kapáját bele vágja a' földbe, mintegy két ujjnyi mélységre, egy darab öszvetekerődött értzel talál, mellyet ő mint valami régi rozsdás vasat az országútra kihajított. Másodszor is bele vágja a' kapáját ugyan ott a' földbe, hát ekkor egy kosárformára öszve fontt készületre akad, melly különössége által minden jelenlévőknek figyelmét magára vonta. Ezt a' különös találmányt meg egyező ítélettel Koronának tartják mind azok, a' kik azt szemesen, és gondosan megvizsgálták. Áll az, két egymástól egy forma távolságra menő olyan abrantsókol, mellyek öszve fontt erős aranydrótból valók, és tsigaformára tsináltt tzipraságok által X formára lévén egymásra tekerve mintegy, 4 tzolnyi távolságra vannak egymással öszve kaptsolva. Az allya ezen Koronának, vagy inkább a' kalap-

ja, ugyan azon arany materiából van fonva; melly fonás tsupa rósaforma kötésekben, középen, egy hasonlóképpen kötött gombot vesz körül. Az egész korona 48 latnál valamivel többet nyom. A' diametere akkora, mint egy kisdéd szerű kalapé. A' mint a' jelenlévő munkások ezen találmánynak különösségét bámulták, majd tsak hamar kitalálták, hogy az arany. Történetből éppen egy Káplár vetődött oda, a' ki egyszeribe jelentést tett a' Kapitánynak felőle. Más nap mindjárt felhányták a' földet azon a' helyen öt hat ölnyi mélységre, és szoroson megvizsgálták, de legkisebbet se találtak tovább. Októbernek 25-dike óta ez a' Korona Bétsbe felhozott, és hihetőképben a' Kintstárnak mint valóságos ritkaság által fog adattatni.

* * *

Nyugodalomra bocsátott Bányász Tanácsos Geramb Gottlieb, és Belső Austriai Kormányzéki Tanácsos Geramb Károly urakat, Gottlieb, Julius, és Károly unokáikkal egyetemben mind régi nemességek, mind pedig személyes érdemeik tekintetéből méltóztatott Felső Urunk Báróságra emelni, még pedig azzal a' különös kegyelemmel, hogy a' két elsőbbnek minden, a' három utolsóbbnak pedig fele takszák elengedtettek.

* * *

Erdélyben a' legközelebb lefolyt esztendőben ama mint Iró közönségessen tiszteltt, mint ember mindenektől kedveltetett, Maros Vásárhelyi Királyi Tábla Assessora Mélt. Aranka György Királyi Tanácsos úr meghalálozott. Reményljük, hogy nem sokára le fogja valesni a' boldogult Méltóságnak életét írni, kiről mind mi szeretnénk környürlalásosabb tudósítást, mind a' maradékszámot tart erre.

Az Újságokról való Újság.

Az újság írás már Asiának legmesszebb lévő vidékeire is elterjedt. Az Orosz Birodalomnak belső részében lévő nevezetesebb városokban írnak újságokat. Kasan Tartományában az itt lévő Univerzitás egy Biztosságot állított fel, melly egy heles-írást ad-ki. *Astrachanban* Orosz és Örmény nyelven egy politikai 's egyszersmind tudományos írás jön-ki, és a' *Charkowi* Univerzitásnak Professora magok ajánlották magokat, hogy egy tudományos hónaposírást adnak - ki ez alatt a' cím alatt: *Ukrainai Hirmondó*. Napkeleti Indiában ezek az újságok jönnek-ki: 1) *The Indian Observer*. — 2) *The Mirror*. — 3) *The Bengal Hiccarach*. — 4) *The Calcutta Gazette*. — 5) *The Madras Courier*. — 6) *The Bombay Courier*. — 7) *The Knang Gazette*, melly utolsó a' Printz Wales szigetén van. — A' 4 első *Calcuttában* jön-ki; a' 3 utolsó a' *Madrasi Bombay* és *Marlboroughi* Kormányzések kerületeinek fő-városiban. Mind ezen Anglus nyelven kijövő újságokban vannak ezenkívül Persa, Indiai, vagy Bengalai nyelven lévő híradások, és jelentések. Vannak még kézírásban lévő újságok is ezen a' tájon, mellyeket az újság leírók szélyvel osztogatnak.

Fontos Jelentés.

Az a' Szombathely városa, melly a' múltt esztendei Aprilisnek 27-dikén a' tüzi veszedelem által szörnyű pusztulásra jutott, kéntelenítettik a' boldogabb hazafiak segedelméhez folyamodni, hogy megkárosodott lakosinak insége enyhíttessék. 3 óra alatt 300 familiáknak siralmassorsra való jutása, 2 milliót érő mindenféle portékáknak semmivé való létele, valóssággal olyan dolog, melly akármelly kemény szívet is megindíthat. Annyival inkább szánakozást érdemelnek pedig ezen Szombathelyi kárvallottak, mivel mikor

a' szántóvelőnek háza, 's vagyona elég, megmarad legalább a' szántóföldje, melly a' következő esztendőben szorgalmatos mivelés után ismét meghozza a' munkás' fáradságának jutalmát; de a' városi mester ember házárol 's a' munkájára megkivántató dolgoktól megfosztván semmije sem marad. Illyenek pedig a' Szombathelyi szerentséllenek, kiknek a' munkájok után szerzett megelégedés állapotjából arra a' siralmas sorsra kellett jutni, hogy házrol házra kéregeszenek, és boldogabb hazafitársaiknak ajtaikon segedelemért zörgessenek. Hát a' közönséges épületeknek megkárosodása, az Isten ditsőségére szentelt házoknak hamuvá válása, a' tornyoknak ledülése, harangoknak leolvadása nem olyan dolgok-é, mellyek több esztendeji gyűjtögetéseknek, sok kegyes áldozatoknak rövid idő alatt való gyászos semmivé léttüket juttathatja eszünkbe? Nagy Szombathely városán a' tsapás, de éppen azért nagy a' városi Betsületes Magisztratusnak abbe- li reménysége is, hogy lesznek olly jószívü Jöltévők, kik kegyes alamisnálkodásaikkal gyámolítani fogják megkárosodott embertársaikat. Sőt kérettetnek, mind azok a' hazafiak, kiket a' Gondviselés ollyan karba helyezettett, hogy másokon segíthetnek, méltóztassanak a' Szombathelyi megkárosodott lakosokról megemlékezni, és elszánt kegyes-jótéteményeiket akár Bétsben Tek. Ud. Agens. Rose mann István úrhoz ez alatt az adrése alatt: *auf dem alten Fleischmarkt. Nro. 748. 3 Stack.*, akár pedig Pésten Tek. Mausperger Fridrik úrhoz több Mélt. Familiák Jussainak Igaz-

gatójához küldeni, akár pedig a' mint jobbnak itélik egyenesen ide hozzánk utasítani. Nem annyira Protecollumaink, és a' közönséges levelek, mellyekbe a' kegyes-jótétemények fel fognak jegyztetni, mint a' jótéteményben részesülőknek háláadatos szíveik lesznek azok a' könyvek, mellyekbe eltörölhetetlen betűkkel be lesz írva az elvett jótéteménynek háláadatos emlékezete. Költ Szombathelyen.

Szombathely
Városának Tanácsa.

H i r d e t é s.

A' Nagy Méltóságú Magyar Királyi Udvari Kamara parantsolatjából ezenel hírül adatik, hogy Szerem Vármegyében fekvő Rumi Uradalomnak gabona- és bordézmabéli jövedelme, ezen folyó 1818-dik esztendőben Aprilisnek 1-50 napján tartandó közönséges hótyavetyénél fogva, három egész esztendőkre, úgymint 1818-dik esztendőnek Május hónapja' 1-50 napjától fogva az 1821-dik esztendeji Aprilis' utolsó napjáig, a' többet igérőnek árendába el fog adattatni. A' kiknek hozzá kedvek volna, a' fent nevezett napon az oda való Kamara' épületében megjelenhetnek, a' hol egyszersmind az árendának feltételeit megtudhatják, és a' kik áltás árrának 10-ed részét tevő Banat-pénzt is letehetik.

Költ Budán Dec. 20dikán 1817.

J o b b i t á s.

Az I. számú Kurir 5 lapján a' 5-dik sor helyett ezt kell olvasni: a' Királyi háztartására való költség.

242 forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Januárius 9-dikén 300⁵/₂ — 10-dikén 299⁷/₂ — 12-dikén 299 — forintot